

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΑΣΑΛΕΥΤΗ ΖΩΗ

Χρονογράφημα και για τον καινούριο τόμο του Παλαμά. "Οχι κριτική. "Ας έρθουν άλλοι να τον κριτουν. "Ο Σπ. Αναστασιάδης, ο Βουτιερίδης, και τόσοι άλλοι που μ'ας δείξαμε, δυο χρόνια τώρα στο «Νουμά», πως κατέχουμε μια τέτια δύναμη, να φιλοσοφικίζουμε τα βιβλία και να μ'ας δείχνουμε τα φωτερά, μα και τα σκοτεινά, σημάδια τους.

'Εγώ δε θα κρίνω τον Παλαμά. "Οχι γιατί δεν τα καταφέρνω—Ρωμώς είμαι κι όλα π ρ ε π ει να τα καταφέρνω, και την κριτική δά εδολώτετρα από κάθε άλλο!—άλλα γιατί δε μπορώ να μιλήσω με άμεροληψία κριτικού για το έργο του Παλαμά.

Στον ποιητή της «Ασάλευτης ζωής» ασιάνουμαι λατρεία κ' εγνωμοσύνη. Τόγε λατρεύω για ποιητή και τον εγνωμονώ για οδηγό μου και συνεργάτη μου. "Ο,τι δικό του διαβάσω, μάρσεσι, μένθουσιάζει. Παλιά αγάπη στη μουσα του αυτή. Είκοσι χρονών, πάνου κάτου, αγάπη από τότε που διάβαζα τα τραγούδια του «Κ ω σ ι τ η» στο «Μη χάνεσαι», και στο «Ραμπλαγιά υστερα. "Η αγάπη όσο πήγαινε κι αξίζανε και σιγά σιγά, με την προσεχτική μελέτη, έφτασε στο θαυμασμό. Και κει μένει τώρα μεγάλη και ασάλευτη.

Για την εγνωμοσύνη πάλι: Και τί δεν του χρωστάω; "Από το πρώτο φύλλο του «Νουμά» στάθηκε ένας από τους πρώτους και τους πιο ταχτικούς συνεργάτες, κι αν έχη κάποια αξία ή δουλιά μου, ο Παλαμάς μαζί με τους άλλους, τους ξακουστούς και τιμημένους φίλους, της χάρισε την αξία της. Του χρωστάω και κάτι άλλο—προσωπικό πια αυτό: "Ο Παλαμάς είναι ο μόνος που μπορεί να μαρτυρήσει, και το μαρτυράει δά σε κάθε περίπτωση, πως δεν είμαι ν ε ο φ ώ τ ι σ τ ο ς δημοτικιστής, καθώς θέλουνε να πούνε μερικοί—δικοί μ'ας ή αντίθετοι, αδιάφορο—, αφού από τότε που βγήκε το «Ταξίδι» του Ψυχάρη, μιλήσαμε τόσες φορές, είτε στο γραφείο του «Ραμπλαγιά», είτε στο σπίτι του Μητσάνη, είτε κ'όι δυό μας, σαν τύχαινε να ανταμωθούμε στον περίπατο, ή στο σπίτι του, για το έργο του μεγάλου μας Δασκάλου—για τον ήλιο που φώτισε τη σκοτεινιά της ψυχής μας και μ'ας έδειξε το δρόμο της Αλήθειας. Τις προάλλες άκόμα, σε κάποια κουβέντα μας για τα πε-

ρασμένα, ο Παλαμάς το θυμήθηκε πως είμονα και γώ ένας από τους πρώτους πρώτους που λατρεύανε το Σολωμό και πιστέψανε στον Ψυχάρη.

Τα τραγούδια που στολίζουνε την «Ασάλευτη ζωή» τα ξέρω. Τ'αχω διαβάσει δώ και κει, σε περιοδικά και σ' εφημερίδες: άρκετά απ' αυτά και στο «Νουμά». Μα τώρα που τα ξαναδιάβασα στο δημοσιο βιβλίο, τα βρήκα καινούρια. Θαρρούσα πως τα πρωτοδιάβαζα. "Ισως γιατί έαβλεπα όλα άδερφωμένα, άμοούσια—λουλούδια εδγενικά, με τάξη και με αγάπη φτυγεμένα μέσα στο ίδιο καλοσκαμμένο και άμοορφραγμένο περιβάλλον, με όλη σκωπισμένη, τόνα δώ και τ'άλλο κει, ανάμεσα σε τσουκουνίδες και σε αγριόβατα. "Ισως πάλι και γιατί τα διάβασα μέσα σ' ένα ποίημα από τις «Εκατό φωνές»—σ' ένα καφεεντάκι πίσω από την Άκροπόλη, ένα πρωινό χειμωνιάτικο, πούβλεπα ζωντανεμένη γύρω μου, και τήνε χαιρόμουνα και την άνάπνεα, την έξοχη αυτή ζουγραφιά:

Μέσ' στού χειμώνα την καρδιά, της μυδαλιές τ'α λούλουδα "Από τον ήλιο λίλωσε κι ο θυμωμένος μήνας, Της άμορφιάς γύρω τριγύρω ένα στεφάνι πλέκτε, Είσταπει βράχοι και βουνά γραμμένα της Αθήνας. Τ'α χιόνια είναι στον Πάρνηθα σαν άνθισμα κι αυτά, Χαιδέσει τον Κορυθαλό δειλή χλωράδα όνειρου, Του βίου του βράχου του γελά ή Πεντέλη κι ο 'Υμηττός "Ακούει γυρτός τ'ερωτικό τραγούδι του Φαλήρου.

Στο τραγούδι αυτό σιαμάτησα. "Είλεια το βιβλίο και κοιτάξα γύρω μου. Και τ'ό ε ι δ α τ'ο τραγούδι. Πολλά τραγούδια άκουσα, μα λίγα μούτεχε να ιδώ. Μα κι αν τα είδα, τα ξέχασα. Το τραγούδι όμως αυτό δε θα το ξεχάσω ποτέ! Κάθε πρωινό χειμωνιάτικο, ήλωμένο από τον ήλιο, δά το βλέπω. Στους όχτώ σίχους του μιλάει δλόκληρη η Αθήνα. Κι όσο έχει κανένας μάτια και βλέπει την Αθήνα στις άμορφίες της, δε μπορεί παρά νά β-β-β-β-β-β-β και το τραγούδι της.

'Απ' όλα το βιβλίο, τις «Εκατό φωνές» διαβάζω και ξαναδιαβάζω και δεν τις χορταίνω. "Οχι πως δεν έχει κι άλλα ποιήματα μεγάλα και μεσατά το βιβλίο. Πώς να τους ξεχάσω τους «Ταπεινούς και τους Πιποτένιους»—που μου κάνει μάλιστα και τή μεγάλη τιμή

να μου τους άφιερώνει—: πως να μη σταματήσω με σεβασμό στις «Πατρίδες» του; να μη ξυπνήσει σε θύμησης γλυκές την ψυχή μου με το «Ξύπνα, ξύπνα» του; να μη μεθήσω με τους «σίχους σε γνωστό ήχο»; να μη προσκυνήσω τα «μεγάλα όράματα»; να μη πω μαζί με τον ΠΟΙΗΤΗ του στην «Τριλογία του Θυμού» τή μεγάλη αλήθεια, πως:

Τήν Πολιτεία δυό Λάμεις τή ρημάζουνε: 'Η λύσσα του Καλόγερου, του δασκαλου ή μανία:

Μα οι «Εκατό φωνές» με τραβάνε περισσότερο, με μεθάνε, με γητεύουνε, γιατί σ' αυτές, στα εκατό όχτάσιχά τους, στα πολύμετρα, πολύμορφα, πολύχρωμα και πολύφωνα, βλέπω δλόκληρη την ποίηση του Παλαμά, που άγκαλιάζει όλη τη Ζωή κι όλη την Πλάση από το κελάδημα του άηδονιού ως τή βροχή του κεραυνού, κι από την αιθέρια ψυχή των δλόλευκων λουλουδιών (ποίηση 73) ως τις Γοργόνες και τις Μέδουσες της Σκέπης (ποίηση 26).

Δε ξέρω αν όσοι διαβάσουνε τις «Εκατό Φωνές» θα σφωνήσουνε μαζί μου. Φοβόμαι άκόμη μήπως κι όλοι που θα τις διαβάσουνε δεν τις καλονοιώσουνε. Κι ο φόβος μου δεν είναι φανταστικός. Για να καλονοιώσεις τις «Εκατό φωνές», πρέπει νάχεις μελετήσει δλόκληρο το έργο του Παλαμά: πρέπει νάχεις μπει για καλά στην ποίησή του. Γιατί αν δεν είναι ποιητής σ τ υ φ ν ό ς, καθώς τότε λένε όσοι μονάχα από ποίηση μπουζουμιού καταλαβαίνουνε, είναι όμως ποιητής λιγάκι δ ό σ κ ο λ ο ς, να ξυπνέμε, και χοιιάζεται κάποια καλοσυνείδητη μελέτη για να γνωρισείς μαζί του. Πολλές φορές, κει που θα δει σκοτεινάδα κείνος που διαβάσει δ,κι βρει μπροστά του για να σκοτώσει την ύρα του, δά δει φως ανέσπερο και ήλαρό κείνος που θαρρεί άνάγκη και δουλιά τή μελέτη και το στυφνό του πρώτου. δά τ'ο βρει διάφανο κ' εδκολονόητο ο δεύτερος.

Και πρέπει να ξέρει και κάτι άλλο κείνος που θα διαβάσει τις «Εκατό Φωνές» για να τις νοιώσει. Πρέπει να ξέρει τον ίδιο τον Παλαμά. "Οχι μονάχα το έργο του το τυπωμένο σε «Τριτεύγουτες», σε «Γράμματα», σε «Γαμβους κι Ανάπαιστους», σε «Τάφους», σε «Μάτια της Ψυχής», σε «Υμνους της Αθηνάς» και σε τόσα άλλα πολύτιμα βιβλία. Δε φτάνει αυτό. Πρέπει να ξέρει και το έργο του το άτυπωτο—το έργο που κλει μέσα στην πλατειά του φαντασία και στην εδγενικιά ψυχή του—πρέπει να ξέρει τί νειρεύεται άκόμα να κάνει, ποιούς άγώνες μεγάλους λατράρει, ποιές

μου παιδί, και δε λυπάμαι κανένα. Θα μάκούσεις. "Α δέχτηκα να δώ εδω, το δέχτηκα γιατί είχα σκοπό να σου μιλήσω, να ξοφλήσω μαζί σου μια και καλή κάθε μου λογαριασμό...

Η ΧΑΡΗ (με σταναχώρια). Μι τρομάζετε... 'Αλήθεια, με τρομάζετε. Θα φύγω...

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ (έπίμονα). "Οχι, δε θα φύγεις. Θα καθήσεις και θα μάκούσεις. Πρέπει.

Η ΧΑΡΗ (χαμογελώντας). Λέτε λοιπόν. Σας άκούω. Μπορώ να κάνω κι άλλως; Σεις που έχετε σκοπό να σκοτώσετε...

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. "Οχι, έξυπνάδες, παρακαλώ. Σοβαρές κουβέντες. Μιά φορά στη ζωή σου δεν πειράζει να φανείς και λίγο σοβαρή.

Η ΧΑΡΗ. Σεις με βρίζετε.

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Βρίζω, ναι, μα τον εαυτό μου που πιστέψε. "Ο εαυτός μου είναι άξιος βρισίς και περιφρόνησης. "Ο εαυτός μου και κανένας άλλος. Δε μου φταίει κανένας. Σ' καθόλου. Σ' δε μούδωσις και κιαίν άφορμή. Δικό μου το φταιξιμο. Πιστέψα και τιμωριέμαι τώρα.

Η ΧΑΡΗ (συγκινημένη). Λάμπρο, πάψε... "Οχι άλλα... Σε τί έφταιξα, Θε μου!.. Δε νοιώθω να φταιξα σε τίποτα, για να μου μιλάς έτσι, σ' ο άγαθος, ο καλόκαρδος φίλος μου...

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Φίλος σου... Και φίλος σου... "Ενας φίλος σου και γώ σαν τους άλλους... σαν τόσους άλλους... Μα σ' για μένα είσουνα κάτι άψηλότερο κι από την Αγάπη άκόμα. Είσουνα ή συντρόφισσα κ' ή οδηγήτρα μου. Το άνέπερο και το γλυκόφωτο άστέρι που φώτισε τη σκοτεινιά της ζωής μου, το άπένεμο λιμάνι που ξεκούραζα τή θλασσοδαρμένη σκέψη μου... "Ο,τι μεγάλο καταπιάνόμουνα, σ' μου το πρωτόλεγε στην ψυχή μου, κι ό,τι μεγάλο κατάφερα, στα πόδια του έρχόμουνα και τ'άπιθωνα, γιατί δικό σου είτανε. "Αγάπη πές το, κ' θέλεις. Μα αγάπη μεγάλη, που όσο πήγαινε και θέριενε. "Αγάπη της ψυχής, όχι του κορμιού. "Ηθελα ναμαι κοντά σου πάντα, και είμουνα, γιατί στιγμή δεν σέβγαζα από το νου μου. Ζούσα μαζί σου, άχώριτος σύντροφος, πιστός, μαζί του άνάπνεα μαζί σου χαιρόμουνα τις άμορφίες της ζωής, μαζί σου άλημονούσα τις πίκρες και τα φαρμάκια της. Δεν αγάπησα τή γυναίκα, όχι. "Αγάπησα τον άγγελό, το άσπυρο όνειρο, την Ιδέα, γιατί τέτια σέβλεπα, τέτια σέπλαθα στην ψυχή μου μέσα. "Ανάγκη της ψυχής μου, θροφή της είσουνα...

Η ΧΑΡΗ (σιγαλά και λυπημένα). Ποτέ δε μου μιλήσεις έτσι, ποτέ!..

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Ποτέ δε σου μιλήσα έτσι, το

ξέρω, γιατί φοβόμουνα. Φοβόμουνα πως δε θα μπορούσις να κρατηθείς, πως θα περνούσουν, πως θα περτες, και δεν πύθελα. Και στα ύστερα, γιατί να σου μιλήσω έτσι; Τι μ' ένοιάζεις; "Εγώ να σάγαπώ θ'θελα κρυφα, άγρια, τρανά. Δεν θ'θελα να βεσηλωθεί ή άγκη μου. Για όλη τη ζωή μου, δεν τ'ο θ'θελα. Και τώρα, αλλοίμονο, και τώρα πάε πιά, έσβησε σά λαμπάδα σωμένη κι αυτό! (για λίγη ύρα σσπαίνουνε κ' οι δυό τους. "Υστερα ο Λάμπρος σιγαλά, σά να μιλάει μοναχός του): Να σωρίζεται από σιτισμό καταχίς ένας πύργος, να ξεριζώνεται από το μανιασμένο βοριά ένα δέντρο θεόρατο, να πεθαίνει από τήν άπογοήτεψη ένα άστριμα... "Α, είναι φοβερό... φοβερό!.. Κέτι πεθαίνει μέσα μου... Κέτι πέθανε... Το νοιώθω... Τέτιο θάνατο σ' δεν τον έννοιωσις ποτέ και τ'ε ζουλίεθω...

Η ΧΑΡΗ. Κι αν τότε νοιώθω και γώ τώρα, τούτη τή στιγμή;

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. "Οχι, φέματα! Πρέπει να δημιουργήσις κάτι για να τ'ο ιδεις; ύστερα να πεθαίνει—κί σ'ό, εύτυχισμένη, ποτέ σου τέτιο πράμα δεν τ'ο δημιουργήσις...

Η ΧΑΡΗ (ζωηρά). Δεν τ'ο δημιουργήσις; Πώς δεν τ'ο δημιουργήσις; Τι μου ζήτησις να δημιουργήσω και δεν τ'ο κατάφερα;.. Σεβασμό μου ζήτησις

νίκης για την 'Αλήθεια γλυκοτραγουδάει η ψυχή του.  
 Κείνος μονάχα, που τὰ ξέρει όλ' αυτά, θὰ νοιώσει τις «Έκατό φωνές» του, και κείνος θὰ βρει όχι μονάχα δυνατό, μὰ κι αληθινό, τὸ περιήφανο αὐτὸ τραγούδι :

Και με τῆ ρουμειώτισσα παλληκαρία λύρα  
 Τὰ ἥρωϊκα καὶ τὰ ἱερὰ διαλέγησα, καὶ πήρα  
 Τῆ θεῖα πνοῆ καὶ ἀρμάτωσα τὸ ἀρωματισμένο στήθος,  
 καὶ τὸ τραγούδι πίναξα βροντῆ πρὸς χαῖνο πλήθος.  
 Κι ὅλοι, ἓνα ξέφρυσμα ἀγριμιῶν, ἄντρες καὶ νέοι καὶ γέροι,  
 Καὶ τῶν ἀνῆλκτων ἡ ὁρῆ τριγύρω μου βογγούτε,  
 Κι ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου ἄρατο ἓνα χέρι.  
 Κόκκινο μεγάλο χέρι με βιογούσε.

Δ. Π. ΓΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ Δασκάλα: «Κορίτσια, πρέπει πάντα νὰ σεβόμαστε τὴ δασκάλα σας... Τὸ ξέρετε ἐσὺ, Λενιώ, γιατί; πρέπει νὰ με σεβάσκατε;

Ἡ Λενιώ: Γιὰ τὴν ἡλικία σας, κυρία!

— Πρὶ σὲ γνωρίσω, ἀγάπη μου, — τῆς ψιθύρισε με τραγουδικῆ ἀπὸ τῆ συγλήνη φωνή—πίστευα πὸς ὅλες οἱ γυναῖκες εἶναι ψεύτρες. Ἄμα ὅμως κατὰ τὰ καθήκοντα κι ἄμορφο σου μάτια, εἶδα μέσα τους νὰ καυσιφύονται ἡ ψυχὴ σου ἡ ἴδια, πούναι γιομάτη με ἀπλότητα καὶ εὐλακρύνεια!

— Γιῶργο μου, — φώναξε κείνη μ' ἐνθουσιασμό — ἡ στιγμή αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ εὐτυχισμένη που γνώρισα ἀπὸ τότε που ὁ μπαμπὰς με πήγε στὸν ὀφθαλμογιατρό!..

— Στὸν ὀφθαλμογιατρό!..

— Ναι, ἀγάπη μου! Πού νὰ τὸ ξέρεις πὸς τὸ ξερὸί μου μάτι εἶναι γυαλιένιο!..

Τὸ φεγγάρι κείνη τῆ στιγμή ξεπατήθηκε ἀπὸ τὰ σύγνεφο, κι ὁ Γιῶργος κάθητε τὸ ντιθάνι καὶ σκέπασε με τὶς ἀπελάμες του τὰ μάτια του.

Ἡ μητέρα (στὴν κόρη της που πρόκειται νὰ τῆς βγάλουν τὸ δόντι). Κοίταξε, Μαριώ, μὴ φωνάζεις, γιατί δὲ σὲ ξαναφέρνω δὴ!..

**ΒΓΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ**  
**ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ**  
**ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ**  
 Ἱστορικὰ ἐνὸς καινούριου Ρουμανοῦνα  
 Πουλιέται 6 φρ. χρ. στὸ ἑβδωδιαπώλειο  
 τῆς «Ἐστίας»

με τὸ χαραχτήρα σου τὸν διακυντένιο, καὶ τὸν εἶχες. Φιλία μου ζήτησες με τῆ φροντίδα πούδειχες σὲ μένα, καὶ στὴν ἔδωσα. Ἀγάπη μου ζήτησες καὶ σοὺ τὴν ἀνέθηκα;

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Ἄλλοίμονο, τέτιο πρῆμα δὲ ζητιέται, μὰ καὶ δὲν τὸ χρειαζόμουνα... Κεῖνο που ζητούσκα ἀπὸ σένα εἶτανε νὰ μπορῶ νὰ σάγκω. Καὶ τώρα, κι αὐτὸ μου τὸ στέρησες;

Η ΧΑΡΗ. Σοὺ τὸ στέρησα; Καὶ γιατί... Τί σοὺ στέρησα, δὲν καταλαβαίνω. (Σηκώνεται ἀπάνω). Ἐπειδὴ χάρισα τὴν τρανταφυλιά στὸν Κωστῆ; (Ζυγώνει στὴν τρανταφυλιά, τῆνε ξερριζώνει με βιά, καὶ τῆνε πετάει). Νά, τῆνε χαρίζω τώρα καὶ στὸ θάνατο!.. Σπουδαῖο, βλέπεις, κι αὐτὸ, σπουδαῖο!.. Γιὰ ἓνα παλιολούλοδο!..

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Μὰ γὼ δὲ ζήτησα νὰ μου χαρίσεις τίποτα... οὔτε τὴν τρανταφυλιά σου, οὔτε τὴν ἀγάπη σου, γιὰ ν᾿ἔχεις δικαίωμα νὰ παίξεις μαζί μου, καθὼς παίζεις με τὸτους ἄλλους ψευταθρώπους που σὲ τσιγυρίζουνε... Μιὰ τρανταφυλιά... Μιὰ τρανταφυλιά!..

Η ΧΑΡΗ. Μιὰ πεθαμένη, πέε, τρανταφυλιά!..

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Ναι, πεθαμένη, μὰ που πρόφταρε, πρὶν πεθάνει, νὰ χύσει, σὰν τὴν ὀχιά, τὸ φαρμάκι της...

**Ο ΝΟΥΜΑΣ**  
**ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ**

**ΣΥΝΤΡΟΜΗ**

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα 40. — Γιὰ τὸ ἔξωτερικὸ φρ. 10

20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΠΟΥΛΗΤΑΙ: Στὰ κισκόκια τῆς ἑλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ἐπιχειρηματικῆς Οικονομικῆς, Σταθμοῦ Τηλεγραφίου (Ὁφθαλμοιατρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια)στὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια, στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» Γ. Κολάρου.

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστά κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

**ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ**  
 Κ Α Ι  
**ΠΡΑΓΜΑΤΑ**

**ΟΙ „ΑΘΗΝΕΣ“**

τοῦ κ. Πάπα δολοφονήσανε τὴν Τρίτη βράδι τὸν Μέγα Δούκα Σέργιο. Ἡ δολοφονία ἔγινε με παράρημα — σὰ νὰ λέμε, με κάμα ἢ με ρεβόλβερ — καὶ ὁ φόνος αὐτὸς, ὁ λέγο ἢ ποὺ πενταρολογικὸς, πρέπει νὰ περάσει δικαιοδικῶς στὸ βδομαδιατικὸ ἡμερολόγιό μας.

Ὁ Θεὸς νὰ βάλει τὸ χέρι του, κι ὁ ἀδικόσοκοιμένος Δούκας νάναί τὸ πρότο καὶ τὸ τελευταῖο ὄμμα τῶν ἐφημερίδων μας. Γιατί τὸ κακὸ δὲ θὰ σταματήσει ἴσια με δὸ. Θὰ πάει δρόμο, καθὼς συμβαίνει πάντοτε. Πολλοὶ Μ. Δούκες θὰ σκοτωθῶνε, πολλοὶ Πρίγκιπες θὰ κρεμαστοῦνε καὶ πολλὰ πουργιμήματα τῶν ἐφημερίδων θὰ πουληθῶνε. Καὶ γιατί ὄχι; Πούδς ζητᾶει ποτὲ λόγο γι' αὐτὲς τὶς ἀδιάντρο-

πες φευτιές; Ἡ Δικαιοσύνη δὲν ἀνακατείνεται, κι ὁ Ρωμῆς εὐχαριστιέται νὰ γελιέται. Γιατί, βρὲ ἀδερφέ, νὰ μὴ γράφουν καὶ δὸς τρία φευτιάκια: Ἐφημερίδες εἶναι, μαζὲς δὲν εἶναι Ἐθαγγέλια! Καὶ στὰ ἕστερα, πὸς ἄλλοθς θὰ καταφέροντε τὸν κόσμο νὰ τις ἀγοράζει;

Τίτια τὰνοῦει κανένας; κίττῃ ὄμοι καὶ σιγνή, καὶ χωρὶς νὰ θέλει σκέφτεται πὸς μιὰ κοινωῖα τὸν βροῖσκει τόσο εὐκόλα δικαιολογίες γιὰ τῆνε φευτιὰ, εἶναι φευτικὴ κοινωῖα καὶ δὲν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τῆνε σκολιάζει κανένας, ἀκόμα καὶ σὺ χειρότερα.

Σ' ὅποιον ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου, ἔξω ἀπὸ δὸ, οἱ «Ἀθῆνες» τὴν ἄλλη μέρα τῆς ἀδιάντροπης φευτιᾶς τους, δὲ θὰ πουλοῦσανε οὔτε μιὰ φύλλο Ἐθὸ δὲν εἶναι κινδύλου παρῆξενε ταῖξησε καὶ ἡ κενιοφορία τους, γιὰ πολλοὶ θὰ τις ἀγοράσανε νὰ δοῦνε πὸς δὲ μιαιλώσουν τὴν φευτιὰ τους. Κι ἄν τῆνε μιαιλώσαν με τέχνη, δὲ θὰ τῆχαν γιὰ τίποτε ἢ τις ποῖτε: Γεῖά σου καὶ μιὰ χαρὰ τὰ κατάρτερες!

Σοῦνα ὄμοι; ἔνα ποταμιάκι ὁ Ρωμῆς αεθακὲς φορὲς ποὺ αὐ νάναί νὰ τὸν σερχωρῆς καὶ τὸ μεγαλύτερο φουξίμο του. Σὰν διάβαζε τὴν σερχωμένη βδομάδα στὴ μιὰ φημερίδα πὸς ὁ Τόσος ρόζοκεται στὸ Ἰαλίσι τοῦ Πέτερωζωφ, στὴν ἄλλη πὸς ἔφυγε ἀπὸ τὴν Μόσκα, στὴν τρίτη πὸς εἶναι κρημιμένος στὴ Λεβάνεια καὶ στὴν τέσσατη αὐθις πῆγε νάντιμιώσει τὸν Κοροπάτιν - εἴδησε ὅλες αὐθις ἐντὶ κέε. Ἄπὸ ἐπίσημη τηλεγραφίμια! — ξέρετε τί σκεφτότανε ὁ κίττῃ Ρωμῆς ἀνιγρότατης; Αὐτὸ ἔθὸ πὸς θὰ τὸ σκερτήγατε καὶ λόγος σας:

— Οἱ ἐφημερίδες μας θάναί ποικιμήνες στὴ Ρωσική Κυβέρνηση καὶ κρύβουνε αἰτηδες τὸν Τόσσο γιὰ νὰ ζαλλίζουνε τοὺς ἐπαναστάτες!..

**ΛΕΥΤΕΡΟ**

ἄρθρο τοῦ κ. Ψυχάρη, μεγάλο κι αὐτὸ σὰν τὴν ἀξέχαστη κριτικὴ γιὰ τὸ Σορῆ, θὰ δημοσιέψουμε στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς (ὁ τίτλος του: «Ἐνωση θὰ πῆ δύναμη» καὶ ἡ σημασία του μεγάλη, πολὺ μεγάλη. Ὁ κ. Ψυχάρης στὸ ἄρθρο του αὐτὸ ρήχνει κάτω τὰ προσωπικὰ καὶ συγχωνώνει ὅσους τότε πειράζανε. Ἀντὶ νὰ τοὺς πλερώσει με τὴν ἴδια μονέδα τώρα, τοὺς φιλεὶ ἀδερφικά καὶ τοὺς προσκαλεὶ νὰ ἐνωθῶνε ὅλοι καὶ νὰ τραβήξουνε μπροστὰ γιὰ τὸν μεγάλιο καὶ ἱερό ἀγώνα μας.

Μεκάρι τὸ παραδειγματὸν νὰ τὸ μερῆθῶνε

Η ΧΑΡΗ (γλυκά). Ἄκουσε, Λάμπρο...  
 Ο ΛΑΜΠΡΟΣ (ἀδιάφορα). Ἄκουω... Λέγε...  
 Η ΧΑΡΗ (καταξόντας τονε καθῆματα). Τέτιο ἀγάπη πὸς ἔχεις...  
 Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Πού εἶχα... Πέθανε κι αὐτὴ πικὸν σὺν τῆ τρανταφυλιά σου...  
 Η ΧΑΡΗ (βήουχα, ψυχρὰ κι αὐτῆ). Καλά... Πέθανε. Μὰ τέτιο ἀγάπη μεγάλη γιὰ νὰ πεθάνει χρειάζεται καὶ μεγάλη ἀφορη... Καὶ γὼ φάχνω, φάχνω τόση ὄρα, κι οὔτε τὸ παραμικρὸ δὲ βλέπω...  
 Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Τί νὰ δεῖς; Δὲν εἶναι τίποτα...  
 Ὅ,τι γίνεται στὰ κατὰβαθα τῆς ψυχῆς, ποῖς μπορεὶ νὰ τὸ δεῖ καὶ νὰ τὸ ξηγήσει; Κεῖνο που ζοῦσε στὴν ψυχὴ μου, χρόνια καὶ χρόνια τώρα, δὲν τὸ εἶδες ζωντανό, γιὰ νὰ μπορέσεις νὰ τὸ ἴδεις καὶ πεθαμένο σήμερα. Δὲ βλέπεις τὴν παραμικρὴ ἀφορη, λέε. Μὰ τῆνε βλέπω γὼ. Εἶναι ἡ φευτιὰ.  
 Η ΧΑΡΗ. Δὲ σὲ καταλαβαίνω.  
 Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Πού νὰ με καταλαβεῖς! Ἄν αὐτὰ που σοὺ λέω τ᾿ἔλεγεσ τὸν Ἄντρεα, με τὰ ἴδια, τὰ λόγια σου, θὰ σ' ἀπαντοῦσε: Δὲ σὲ καταλαβαίνω!  
 Η ΧΑΡΗ. Εὐχαριστῶ... Ἰσια με τὸν Ἄντρεα... Μὰ τότε παίρνεις κι αὐτόνε γι' ἄνθρωπο;  
 Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Γι' ἄνθρωπο καὶ δυνατῆνε μὰ-

λιστα, ἀπὸς μπορεὶ καὶ τραβᾶει κι ἄλλους στὰ νερά του... Μὰ δε σταιε; Νόμος φυσικός; κι αὐτός. Ὅντας ζεῖ κανένας νόχτα μέρκ με τὴν φευτιὰ, πὸς θὰ μπορέσει νὰ κατῆσει τὸ αἷμα του ἀγνὸ κι ἀμόλυντο ἀπὸ τὸ σπέρμα της. Δὲ φαρμακῶνουνε μονχὰ τὰ ταπια κουφάρια φαρμακῶνουνε κ' οἱ σάπια; ψυχες μολύνουνε κι αὐτὲς τὸν ἀγέρκ σὲ μένον ἀθαστες...

Η ΧΑΡΗ (ἀποφασιστικά). Φαρμακῶμένη λοιπόν καὶ γὼ ἀπὸ μιὰ σάπια ψυχῆ; Τὸ πιστεύεις; Πόσο ὄξω ἔπεςες! Πόσο λίγο γνώρισες τὴν γυναῖκα καὶ μάλιστα κείνηνε, που λὲς πὸς καὶ τὴν ἀγάπησες! Φαρμακῶμένη ἀπὸ μιὰ σάπια ψυχῆ! Μὰ ξεχνᾶς πὸς ἀντικρὸ στὴ σάπια ψυχῆ, στυλόνεται περῆσανα μιὰ ἄλλη ψυχὴ μεγάλη, εὐγενεικὴ, γιομάτη ἀλήθειε καὶ ἀπόρηση. Καὶ ἡ ψυχὴ αὐτὴ με κερδίζει...

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Γιὰ τέτιο μεγάλο ἀγώγγ εἶναι νοφίς ἀκόμα.

Η ΧΑΡΗ (στὸν ἴδιο τόνο). Νοφίς... ἔγινε κι ὄλας! Λεε πὸς κατὶ πέθανε μέσα σου. Νὰ τὸ θάψεις λοιπόν! Τί τάφήνε; ἄθαστο νὰ μολύνει τὸν ἀγέρκ; Κάτι νοιώθω καὶ γὼ τώρα νὰ γεννιέται μέσα μου καὶ τὸ πνίγω πρὶ γεννηθεῖ. Τῶπιζα κι ὄλας! Ἄν εἶμουνα φαρμακῶμένη ἀπὸ τὴ σάπια ψυχῆ, θάπεςφα στὰ γόνατᾶ σου, σὲ μοὺ ζεμισταρεύτηκες, τῆ με-